

E 20/2013

Tekijä:
Cecilie Tenfjord-Toftby (m)

Vastaanottaja:
Pohjoismaiden hallitukset

Dnro **Fejl! Ukendt
betegnelse for
dokumentegenskab.**

Pohjoismaiden hallituksille

Kirjallinen kysymys luonnonvarojen, muun muassa uraanin, hyödyntämisestä

Luonnonvarat kuten öljy, harvinaiset maametallit ja uraani, ovat entistä tärkeämmässä asemassa maailman suurvaltojen taloudellisessa ja sotilaallisessa valtapelissä. Näihin raaka-aineisiin liittyvät jännitteet ja konfliktit tulevat vain lisääntymään tulevaisuudessa. Venäjä on nykyisellään suurin raakaöljyn ja maakaasun tuottaja, kun taas Kiina on ottanut lähestulkoon monopolimaisesti haltuunsa harvinaisia maametalleja, joilla on suuri merkitys etenkin *cleantech*-teollisuudessa.

Vastuu Grönlannin luonnonvaroista siirtyi vuonna 2009 Tanskalta Grönlannille. Sen seurauksena Grönlannilla on nyt täydet oikeudet hyödyntää itse luonnonvaroja sekä solmia sopimuksia kaupallisten toimijoiden kanssa koskien niiden etsintää ja hyödyntämistä Grönlannissa. Koska Grönlannin bruttokansantuote asukasta kohden on noin 40 prosenttia pienempi kuin Tanskan ja talous on yleisesti tiukoilla, Grönlanti pyrkii tietoisesti vahvistamaan talouttaan sekä taloudellista riippumattomuuttaan sekä yleisesti maailmassa että erityisesti suhteessa Tanskaan. Hiljattain saavutettu oikeus hallita luonnonvaroja nähdään keinona kohti hyvinvointia ja riippumattomuutta.

Viime kesänä EU:n teollisuuskomissaari Antonio Tajani totesi kiinalaisten valitettavasti saaneen etumatkan taistossa Grönlannin luonnonvaroista, erityisesti harvinaisista mineraaleista. Grönlannin maakuntahallituksen puheenjohtaja Kuupik Kleist on samalla torjunut EU:n toiveet kiinalaisten pääsyn rajoittamisesta Grönlannin luonnonvaroihin. Grönlannin maakuntahallitus ei vaikuta olevan huolissaan tilanteen hallinnan menettämisestä, mutta voidaan pohtia, pystyykö Grönlannin noin 50 henkilön yhteiskunta-eliitti pidemmän päälle vastustamaan suurvaltojen taloudellista, poliittista ja diplomaattista painostusta.

Arvion mukaan Grönlannissa on jopa viidennes maapallon uraanivaroista. Tähän asti uraanin hyödyntäminen on ollut jo pitkään kiellettyä Grönlannissa. Mutta miten pyhä tämä kieltö on pitkällä aikavälillä, jos uraanin

hyödyntämisen voidaan katsoa olevan Grönlannin hyvinvoinnin ja taloudellisen riippumattomuuden edellytys?

Grönlannin uraani on monitahoinen kysymys. Luonnonvarojen näkökulmasta vastuu on Grönlannilla. Turvallisuuspolitiikan näkökulmasta vastuu on Tanskalla. Liikenteen ja merenkulun lisääntyminen Grönlannin merialueilla johtaa myös onnettomuusriskin kasvamiseen. Kenellä on vastuu onnettomuuden jälkien siivoamisesta? Onko siihen resursseja? Tällä hetkellä vastaus ensimmäiseen kysymykseen on epäselvä ja toiseen kysymykseen ei. Jos Grönlanti alkaa ajan myötä myydä uraanin hyödyntämisoikeutta ulkomaisille yrityksille, kuka neuvottelee sopimuksista? Entä kuka valvoo, noudattavatko osapuolet sopimuksen ehtoja? Myös tämä on epäselvää. Samaan aikaan Tanskassa on havaittavissa jonkinlaista "kolonialismin jälkeistä" pelkoa Grönlannin sisäisiin asioihin sekaantumisesta. Koska Grönlannilla on itsehallinto ja se on muun muassa EU:n ulkopuolella, on epäselvää, koskeeko Tanskan allekirjoittama ydinsulkusopimus Grönlantia.

Tanskallakaan ei kuitenkaan ole kokemusta radioaktiivisen aineksen hyödyntämisen, valvonnan tai myynnin hallinnoinnista. Mitä tapahtuu, jos uraania käytetään ydinaseiden valmistukseen tai jos se joutuu vihamielisten valtioiden tai järjestöjen käsiin? Pohjoismaiden hallitukset eivät voi pelätä näihin ongelmiin tarttumista niiden vaikeuden vuoksi tai pelätä toisten varpaille astumista. Jos emme ole yksimielisiä tavoitteistamme ja toimimme omin päin, on suuri vaara, että ulkopuoliset voimat ohjaavat kehitystä myös Pohjolassa.

Tämän ongelman kuvauksen pohjalta elinkeinovaliokunta kysyy Pohjoismaiden hallituksilta:

Mihin toimiin hallitukset aikovat ryhtyä varmistaakseen, etteivät Pohjoismaat menetä pitkällä aikavälillä tärkeimpien luonnonvarojensa hallintaa ja saatavuutta?

Mihin toimiin Pohjoismaiden hallitukset aikovat ryhtyä varmistaakseen, että Pohjoismaiden alueen uraanin ja muiden raaka-aineiden mahdollinen hyödyntäminen ja myynti toteutetaan ympäristön ja turvallisuuspolitiikan kannalta parhaalla mahdollisella tavalla?

Tukholmassa 11. huhtikuuta 2013

Cecilie Tenfjord-Toftby (M)

Pohjoismaiden neuvosto

E 20/2013

Tekijä:
Cecilie Tenfjord-Toftby (m)

Vastaanottaja:
Pohjoismaiden hallitukset

Dnro **Fejl! Ukendt betegnelse for dokumentegenskab.**

Pohjoismaiden neuvosto

E 20/2013

Tekijä:
Cecilie Tenfjord-Toftby (m)

Vastaanottaja:
Pohjoismaiden hallitukset

Dnro **Fejl! Ukendt betegnelse for dokumentegenskab.**

Pohjoismaiden neuvosto

E 20/2013

Tekijä:
Cecilie Tenfjord-Toftby (m)

Vastaanottaja:
Pohjoismaiden hallitukset

Dnro **Fejl! Ukendt betegnelse for dokumentegenskab.**